

127 schijnwerpers geven de 'brandgrens' aan van het bombardement op Rotterdam, 14 mei 1940. Foto Martijn Beekman / de Volkskrant

Volkskrant 15 mei '07

De cirkel van verwoesting in licht

► Led-lampen gaan na 67 jaar de bommenschade van Rotterdam markeren.

Van onze verslaggever
Ron Meerhof

ROTTERDAM 'Rotterdammers zijn daders, geen slachtoffers', zegt Manuel Kneepkens. 'Geen woorden, maar daden. Dat soort dingen.' Juist daarom was het bombardement van 14 mei 1940 voor hen 'mentaal zo onbegrijpelijk', meent hij. 'Ze waren slachtoffer. Daar kon-

den ze niks mee. Dus toen gingen ze weer dingen dóen.'

Vier dagen na het bombardement begon topambtenaar Witteveen te tekenen aan een nieuw stadscentrum. De wederopbouw begon al, terwijl de stad nog in lichterlaaie stond. En daar is de stad nog steeds mee bezig, zegt Kneepkens.

Kneepkens, toen nog leider van De Stadspartij, bezocht twee jaar geleden Berlijn. Daar kreeg hij inspiratie voor een helend initiatief. Zoals Berlijn had gemarkeerd waar de Muur had gestaan, zo zou

Rotterdam de brandgrens moeten markeren. Vorig jaar stemde het stadsbestuur ermee in.

Liefst 67 jaar heeft het dus geduurd voordat Rotterdam serieus aandacht gaat besteden aan de verwoesting van de oude binnenstad door 67 Duitse Heinkel bommenwerpers. Binnen twaalf minuten gooiden ze 97 ton bommen af. De laatste branden werden drie maanden later gedoofd. Er vielen 814 doden, 25 duizend huizen brandden af en bijna 80 duizend mensen raakten dakloos.

Maar nu lijkt het hek van de

dam. Bestuurders haasten zich van de herdenkingsplechtigheid aan de Statenweg naar de onthulling van de gerestaureerde Verwoeste Stad. Daarvandaan gaan ze naar een prijsvraag in de Laurenskerk en dan weer verder.

De lange dag eindigt 's avonds laat. Ruim honderd lichtbundels tegen de donkere avondlucht markeren de lijn waarmee de brandgrens de stad doorsnijdt.

De aanduiding met de lichtbundels is eenmalig. In de Laurenskerk krijgt landschapsarchitect Adriaan Geuze te horen dat zijn

ontwerp voor een permanente markering wordt uitgevoerd.

Om de twintig meter komen in de grond verzonken cilinders, met daarin led-lampen. Die laden overdag op en gaan dan 's avonds branden; rood voor de grens van de brand die door de Duitsers is veroorzaakt, groen op het Noordereiland waar het vuur het gevolg was van *friendly fire*. Wie in de glazen van de cilinders kijkt, ziet Zadkines beeltenis van een man zonder hart in een vlammenzee.

Pagina 17: De Verwoeste Stad